

MEDICINA

Francisco J. Jorge Barreiro

O obxectivo principal da profesión médica é o mantemento da saúde do home. Isto implica que o profesional debe evita-la enfermidade (medicina preventiva), diagnosticala e tratala no caso de que se presente, aplica-la terapia rehabilitadora que evite as secuelas da doenza, e realizar paralelamente unha actividade investigadora para aumenta-los coñecementos médicos.

Na actualidade o mantemento da saúde do home non é unha función exclusiva do médico, xa que nos aspectos preventivos e na reeducación dos enfermos debe comparti-las súas responsabilidades con outros profesionais; sen embargo, a responsabilidade esencial, exclusiva e inalienable do médico é face-lo diagnóstico precoz e pór en práctica o máis rapidamente posible o tratamento axeitado para cada paciente.

Por outra banda, a medicina necesita cada vez máis apoio doutros

profesionais que clasicamente non son considerados como sanitarios, estes son: físicos, matemáticos, biólogos, químicos, enxeñeiros e economistas. Por isto, unha persoa debe ter claro que pode chegar a exercer-la súa profesión en centros sanitarios aínda que realizase estudos non específicos de saúde.

A medicina debe aprenderse durante toda a vida, e cada etapa do saber repousa sobre o que se aprendeu nas anteriores. A rápida evolución e renovación dos coñecementos científicos imprescindibles para a formación do médico fan necesario induci-lo alumno á autoaprendizaxe e á adquisición de hábitos de estudo, que deberán de conservar toda a vida.

OBXECTIVOS DO ENSINO DA MEDICINA

O dereito á saúde foi recollido como un dereito fundamental en tódalas Constitucións dos países da CEE. Os Estados membros da CEE consideran

que os cidadáns deben ser atendidos por médicos cun mínimo de formación, polo que definiron unha serie de directrices comunitarias de obrigado cumprimento en relación coa formación dos médicos.

Os obxectivos xerais que se han de acadar durante o ensino da medicina, recollidos na directiva 75/363/CEE, resumímolos a continuación:

a) Coñecemento e comprensión das Ciencias Fundamentais da Medicina e dos principios do método científico.

b) Coñecemento axeitado da estrutura, función e comportamento normais dos seres humanos no seu medio ambiente.

c) Experiencia clínica e capacitación profesional suficientes para previr, diagnosticar e trata-las desordes patolóxicas máis comúns, e promover individualmente e colectivamente medidas encamiñadas á conservación da saúde.

d) Ter conciencia clara da influencia que sobre o saber e a práctica médica en xeral, e sobre os propios conceptos de Medicina, Saúde e Enfermidade, exercen variables diversas de índole histórica, cultural y/ou social.

e) Conseguir certa aptitude para a comunicación interpersoal e o traballo en equipo.

ORGANIZACIÓN DOS ESTUDIOS DE MEDICINA EN SANTIAGO

O plan de estudos de medicina atópase en período de renovación, e espérase que o novo plan, xa aprobado pola Xunta de Facultade, comece no curso académico 1995-96, ou no seguinte.

A carreira de Medicina estúdiase en seis cursos académicos, divididos en dous ciclos de tres anos cada un. A superación do primeiro ciclo non dá dereito a diploma ou título ningún.

Ó finaliza-los seis cursos, o alumno obtén o título de Licenciado en Medicina e Cirurxía. Para exercer-la profesión de médico xeneralista dos Servicios Sanitarios públicos, precísanse, como mínimo, dous anos de formación despois de finaliza-la licenciatura, segundo as directrices comunitarias. En España non se realizan os dous cursos de posgrao en ningunha Facultade de Medicina, aínda que é posible que se inicien nos vindeiros anos. En España, actualmente, a única posibilidade de formación específica como médico xeneralista é a realización polo sistema MIR da especialidade de Medicina Familiar e Comunitaria, especialidade que non poden realizar tódolos licenciados. É posible que proximamente se ofrezca a formación específica como médico xeral a tódolos alumnos que finalicen os estudos de medicina, como ocorre en tódolos países comunitarios.

Nos dous primeiros cursos estúdiase o home normal no seu medio, mediante a formación nas materias de Anatomía, Fisioloxía, Bioquímica, Bioloxía, Biofísica, Bioestatística, Histoloxía e Microbioloxía.

O terceiro curso está dedicado ás materias de Patoloxía Xeral, Farmacoloxía, Anatomía Patolóxica e Psicoloxía Médica, que lle serven ó estudante para se introducir na clínica, e que son o lazo de unión e de integración entre os cursos básicos e os clínicos.

No cuarto e quinto ano estúdanse as enfermidades dos diversos órganos e sistemas, e cúrsanse as materias de Patoloxía e Clínica Médica, Patoloxía e Clínica Cirúrxica, Obstetricia e Xinecoloxía, Otorrinolaringoloxía, Oftalmoloxía, Dermatoloxía, Psiquiatría, Pediatría e Historia da Medicina.

O sexto curso está dividido en dúas partes. Durante o primeiro trimestre cúrsanse as materias de Medicina Preventiva, Medicina Legal, e Radioloxía e Medicina Física. No segundo trimestre, no terceiro e nos meses de xuño, xullo e agosto, os estudantes deste derradeiro curso realizan prácticas clínicas nos Hospitais, en réxime de dedicación completa, durante sete horas diarias. Por isto os alumnos de medicina se licencian no mes de setembro.

No novo plan de estudos, que consta de 5400 horas lectivas impartidas

en seis cursos, ademais das materias citadas existen outras materias obrigatorias para tódolos alumnos: 430 horas para Odontoloxía, Neuroanatomía e Neurofisioloxía clínicas, Nutrición, Oncoloxía, Anestesioloxía e Medicina da dor, Ética Médica e Medicina de urxencia; 430 horas para outras optativas que o alumno debe escoller entre as indicadas pola Facultade; e, por último, 540 horas para cursar materias optativas de libre elección entre as propostas pola Universidade.

INGRESO NA FACULTADE DE MEDICINA

A entrada de alumnos en primeiro curso está limitada. A Facultade solicita 220 alumnos novos cada ano, e o Ministerio de Educación e Ciencia aproba unicamente a entrada de 187. Isto implica que se precisa unha nota media, entre a selectividade e o bacharelato, relativamente alta, que andou ó redor de 7 nos dous últimos anos, e que pode incrementarse cada ano.

ORIENTACIÓN PROFESIONAL

A sociedade é consciente da gran bolsa de paro médico. Pódese constatar que en Galicia existen arredor de 3000 médicos en paro ou subempregados. Pero este dato haino que matizar, pois, aínda que sexa certo, tamén o é que a maioría dos médicos que na actualidade saen da Facultade de Medicina de Santiago atopan traballo en un ou dous

anos, e ademais o emprego médico tende a mellorar no futuro.

Cremos, con realismo, que no prazo de cinco anos os médicos que saian da Facultade atoparán con relativa facilidade un posto de traballo.

Un médico, ó remata-la súa carreira, pode comezar a traballar como médico xeneralista, xa sexa pola súa conta, ou contratado por unha institución; pero isto non é conveniente, nin posible na maior parte dos casos. Habitualmente dedícanse 4 ou 5 anos de estudos, despois de finaliza-la licenciatura, para formarse nunha especialidade.

Ademais da saída como médico xeneralista, pódense citar outras cinco para os licenciados en Medicina: Médico especialista, Saúde pública, Xestión e Administración sanitarias, Docencia e Investigación, e Oposicións ós diversos corpos sanitarios do Estado ou da Comunidade Autónoma. Para calquera das cinco opcións citadas é necesario realizar un exame (concurso-oposición), e tamén se ten en conta o currículo académico, profesional e de investigación do candidato, xa sexa para unha praza ou para a promoción profesional.

No ámbito profesional a medicina é enormemente competitiva e de gran responsabilidade; por iso o médico se ten que mentalizar da necesidade (incluso ética) da súa constante actualización.

A VOCACIÓN MÉDICA

Habitualmente a sociedade pensa, e con razón, que a medicina é unha carreira vocacional, e efectivamente os alumnos de medicina afirman que elixen os seus estudos polas seguintes razóns:

1º) Porque lles gusta moito.

2º) Por vocación.

3º) Porque cren que estes estudos “se lles dan ben”.

4º) Por outros motivos: familiares, económicos, de prestixio social, etc.

En toda vocación inflúe de forma esencial o concepto que a persoa ten sobre a profesión que elixe. Algúns teñen unha visión moi partidista da profesión médica, pola relación que tiveron co mundo médico como pacientes, acompañantes ou familiares; e incluso polos telefilmes americanos sobre a materia. Pero a realidade da medicina é esta: moitos anos de formación (seis anos de carreira máis cinco de especialidade), dedicación integral á profesión, responsabilidade, horarios irregulares e máis horas de traballo ca noutras profesións; e todo isto, a maior parte das veces, sen compensacións económicas. Se alguén, a pesar disto, quere comeza-los estudos médicos con coñecemento e aceptación da súa realidade, non se arrepentirá, pois a intensidade da satisfacción que

produce curar a un paciente soamente pode ser comparada coa desesperación pola impotencia ante a morte dun enfermo.